

«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТНОГО БІЗНЕСУ В МІЖНАРОДНІЙ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ»

Сучасні глобалізаційні та інформаційні процеси світової економіки спонукають людство постійно переосмислювати форму і роль грошей. Діджиталізація суспільства призвела до створення суперечливого та експериментально нового виду грошей – криптовалюти, який з кожним днем все більше набирає популярності у світових економічних практиках.

Криптовалюта – децентралізований цифровий вимір вартості, що може бути виражений в цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вартості або одиниця обліку, що заснований на математичних обчисленнях, є їх результатом та має криптографічний захист обліку. [1] Сучасний український споживач в умовах фінансової кризи та недовіри до державних органів влади бажає забезпечити оперативність, захист та анонімність своїх розрахунків. Криптовалюта може задовольнити потреби споживачів, адже основними її характеристиками є: децентралізація, прозорість, захищеність, незалежність та швидкість проведення розрахункових операцій.

Незважаючи на швидку популярність використання криптовалюти у світі, її правовий статус досі чітко не регламентований. Наприклад, уряд Австралії демонструє бажання стати однією з найбільш прогресивних юрисдикцій і не виключає можливості використання технології цифрової валюти в різних сферах державного управління. Криптовалюта в Австралії не визнана фінансовим продуктом, не потребує ліцензування, але операції з нею підлягають оподаткуванню аналогічно до іноземних валют. Законодавчим актом, який регулює її правовий статус в країні є Кодекс поведінки для гравців індустрії цифрових валют, прийнятий Асоціацією цифрових валют і комерцією Австралії в 2016 році. Відповідно до Кодексу, члени асоціації повинні забезпечити дотримання вимог законодавства в сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму та здійснювати перевірку діяльності директорів і великих акціонерів компаній [2].

Країни Європейського союзу традиційно вважаються сприятливими для ведення криптовалютного бізнесу, проте кожна держава має свої особливості щодо їх правового регулювання. Влада ЄС постійно прагнуть контролювати використання цифрових валют, оскільки вбачають загрозу відмивання грошей незаконним шляхом і фінансуванню тероризму. Проте, 2015 рік можна назвати революційним, адже вперше Європейський суд визнав криптовалюту офіційним платіжним засобом поряд з традиційними формами грошей. Кожна країна-член ЄС має право самостійно обирати правовий статус криптовалюти. Зокрема, Великобританія визначає криптовалюту приватними грошима, у Швеції цифрова валюта є товаром, який має оподатковуватись, а у Болгарії - є фінансовим інструментом, який також підлягає оподаткуванню.

Незважаючи на висновок Європейського суду щодо регулювання криптовалюти, Європейський центральний банк у вересні 2017 р. встановив заборону для кожної країни, що входить до складу ЄС, створювати власну національну криптовалюту з метою уникнення будь-якої конкуренції євро як основної валюти в межах юрисдикції ЄС. Проте альтернативою цього рішення ЄС є інший механізм, який передбачає можливе використання національної криптовалюти шляхом домовленостей у межах розвитку державно-приватного партнерства [3].

Вітчизняний досвід щодо проведення криптовалютних операцій показує, що Україна входить в ТОП-10 країн світу по кількості користувачів різних цифрових валют. На сучасному етапі, Національний банк України вивчає досвід зарубіжних держав з метою прийняття офіційного правового статусу, який є досі невизначеним.

Відповідно до Закону України «Про Національний банк України»: Гривня (банкноти і монети) як національна валюта є єдиним законним платіжним засобом на території України, приймається усіма фізичними і юридичними особами без будь-яких обмежень на всій території України за всіма видами платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для переказів [4]. Всі інші види валют, в тому числі і криптовалюта, вважаються грошовими сурогатами, обіг яких на території України заборонений. Таким чином, виникає дисбаланс між регулюванням і реальним використанням криптовалют на ринку. З одного боку законодавство держави категорично заперечує існування інших видів валют в якості платіжного засобу, а з іншого – практикує використання нової системи, співпрацюючи над новими проектами щодо криптовалюти. Крім того, НБУ зауважує, що всі ризики стосовно купівлі-продажу цифрових валют несе лише учасник розрахункових операцій.

Незважаючи на законодавчі обмеження, на сьогодні створено організацію BitcoinFoundationUkraine, яка є інформаційним джерелом щодо використання криптовалюти в Україні, проводяться переговори НБУ з Bitcoin-спільнотою та підписано меморандум про створення E-Vox - електронного голосування на базі Ethereum. Таким чином, від визнання криптовалюти «грошовим сурогатом», Україна стала майданчиком, де торгуються деривативи Bitcoin.

Отже, правове регулювання криптовалюти на міжнародному та вітчизняному ринку є досить суперечливою та неоднозначною проблемою. Більшість країн уже визначили власне ставлення до використання цифрових валют. Деякі уряди визначають криптовалюту товаром, платіжним, фінансовим інструментом або взагалі забороняють її використання. Україна є «тихим» лідером щодо кількості користувачів криптовалюти, проте її правовий статус є досі невизначеним. Звичайно, що повноцінно регулювати державою криптовалютні операції неможливо через анонімність розрахунків, проте можна використовувати інші інструменти у податковій сфері щодо діяльності криптовалютних бірж і підприємств. Крім того, визначення правового статусу криптовалюти допоможе знизити ризики відмивання коштів незаконним шляхом та розвитку тіньового бізнесу.

Література:

1. Ярова К. О. Криптовалюта: визначення правового статусу в Україні / К. О. Ярова // Молодий вчений. - 2017. - № 10. - С. 1117-1120. - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/251.pdf>
2. Australian Digital Currency Industry Code of Conduct // Australian Digital Currency business association — 02.12.2016. [Electronic resource] <http://adca.asn.au/home-2/code-of-conduct/>
3. Гребенюк М. В. Правовий режим криптовалют: досвід ЄС / М. В. Гребенюк, Р. В. Лук'янчук // Науковий вісник Національної академії Внутрішніх справ. - 2017. - № 4 (105). - С. 310-323. - Режим доступу: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/2912/1/29.pdf>
4. Закон України «Про Національний банк України // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page3> //

Кузьменко І.В.

«Фінанси і кредит», 4 курс

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри банківської справи

Охрименко І.Б.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ КРИПТОВАЛЮТИ, ВПЛИВ НА СУЧАСНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР

Поява криптовалют одна з ключових причин зростаючого попиту на глобальну соціально-політичну революцію або, якщо оперувати менш радикальними термінами, на комплекс нових реформ. Рівень довіри громадян до держави падає з кожним роком по всьому світу, з поправками на темпи цього падіння і в залежності від регіону. Найбільш прогресивна частина суспільства налаштована якщо не на ліквідацію держави як такої, то на заміщення її групою сервісних компаній, що працюють на конкурентних засадах.

Крім того, виникає закономірний дисбаланс, який полягає в тому, що економічні нововведення випереджають розвиток законодавства, що регулює взаємовідносини суб'єктів у сфері розрахунків і платежів, що, своєю чергою, посилює можливі ризики на макроі макрорівні [2].

Розглядаючи питання криптовалютних відносин, слід зазначити, що на даний момент існує більше 500 видів криптовалют. Загальна капіталізація криптовалют у 2016 р. становила 5,4 млрд. дол. США, але найбільшого поширення набули лише Bitcoin і Litecoin. Дані криптовалюти приймаються всіма біржами й обмінними пунктами [4].

Як засіб обігу, криптовалюта знаходиться в безпосередньому обороті, хоч і обмеженому Інтернет-ринком. У зв'язку з їх високою волатильністю складно сказати, чи відповідають криптовалюти такій властивості грошей, як міра вартості [3]. Функція криптовалюти як засобу платежу ще не освоєна в достатній мірі, ними не видають кредит і не проводяться кредитні платежі. Але в майбутньому, вважаємо, коли криптовалюти стануть законним засобом платежу на рівні держав і світової економіки, вони зможуть обслуговувати і кредитні відносини. Рухаючись далі по функціям грошей, розглянемо криптовалюту як засіб накопичення. Ця функція виконується, коли гроші тимчасово не беруть участі в